

Martina Matić

**PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE U PRAKSI EUROPSKOG SUDA
ZA LJUDSKA PRAVA**

S A Ž E T A K

Pravo na pravično suđenje proklamirano je i zaštićeno člankom 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kao jedno od osnovnih ljudskih prava bez kojeg je nezamisliva demokracija i napredak društva uopće.

Europsku konvenciju Bosna i Hercegovina je ratificirala 12.7.2002. godine kojim činom je prihvatila nadležnost Europskog suda za ljudska prava da odlučuje o tužbama bilo koje fizičke osobe, nevladine organizacije, skupine pojedinaca ili druge države članice koji tvrde da su žrtve povrede prava utvrđenih u Konvenciji što ih je počinila BiH. Prema Ustavu BiH, Konvencija je po pravnoj snazi iznad zakona, pa je svrha rada ukazati na značaj učinkovite primjene ovog živog instrumenta zaštite ljudskih prava u domaćoj sudskoj praksi.

Budući da su povrede prava na pravično suđenje danas najčešći uzrok pokretanja postupka pred Sudom u Strasbourgu, ne začuđuje činjenica da postoji široka sudska praksa vezana za primjenu odredbi ovog članka. Sud je u predmetu *Delcourt protiv Belgije* (1970.), utvrdio sljedeće: „U demokratskom društvu u smislu Konvencije, pravo na pravično suđenje zauzima toliko važno mjesto da usko tumačenje članka 6. (1.) ne bi bilo u skladu s ciljem i svrhom ove odredbe.“

Dok stavci 2. i 3. članka 6. sadrže posebne odredbe koje navode dodatne procesne norme koje se primjenjuju samo na one koje se tereti za „kazneno“ djelo, stavak 1. odnosi se istovremeno na „građanske“ i „kaznene“ postupke. Sud, prema svojim vlastitim utemeljenim kriterijima, utvrđuje spada li određeni postupak u „kazneni“ ili se pak postupak odnosi na „građanska prava i obaveze“, ali Sud ne može tumačenjem članka 6. kreirati materijalno pravo koje nema pravne osnove u državi o kojoj je riječ.

U doktorskoj disertaciji daje se prikaz razvoja zaštite prava na pravično suđenje u unutarnjim pravnim poredcima država ugovornica Europske konvencije kroz analizu najznačajnijih presuda Europskog suda s posebnim naglaskom na pravnu praksu BiH. Posebno se analiziraju odredbe prava na pristup Sudu, na neovisnost i nepristranost Suda, pravo na suđenje u razumnom roku, pravo na javnu raspravu, načelo „jednakosti oružja“, pretpostavka nevinosti te prava osumnjičenog za kazneno djelo. Slijedom prednjeg, daje se

ocjena postojećeg stanja i prijedlog rješenja za izmjenu nacionalnog zakonodavstva u svrhu uspješnije realizacije Europske konvencije i konačnog pristupa Europskoj uniji.

Ključne riječi: pravo na pravično suđenje, Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Europski sud za ljudska prava, pristup sudu, razuman rok, učinkovitost pravosuđa.

Martina Matic

**THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS JURISPRUDENCE ON THE
RIGHT TO A FAIR TRIAL**

S U M M A R Y

Article 6 of the European Convention on Human Rights proclaims and protects the right to a fair trial as one of the basic human rights essential for democracy and social progress.

On July 12, 2002, Bosnia and Herzegovina ratified the Convention and recognized jurisdiction of the European Court of Human Rights in applications concerning infringement of the Convention by Bosnia and Herzegovina, filed by natural persons, non-governmental organizations, social groups and member states. Under the Constitution of Bosnia and Herzegovina, the Convention, by its legal force, is above the law. Therefore, this paper aims to highlight the importance of successful practical application of the Convention which is a „living instrument“ for the protection of human rights.

Whereas the infringement of the right to a fair trial is nowadays the most common cause for institution proceedings before the Strasbourg Court, it is not surprising that there is an extensive case-law regarding the provisions of Article 6. In the case *Delcourt v. Belgium* (1970), the Court issued the following: „In a democratic society within the meaning of the Convention, the right to a fair administration of justice holds such a prominent place that a restrictive interpretation of Article 6 para. 1 would not correspond to the aim and the purpose of that provision.“

While paragraphs 2 and 3 of Article 6 contain special provisions, setting out additional norms applicable only to those charged with criminal offence, paragraph 1 applies both to civil and criminal procedures. According to its own established criteria, the Court will define whether specific procedure is to be considered "criminal" or such concerning "civil rights and obligations" but it could not interpret Article 6 in a way that creates a substantive right that has no legal basis in the State concerned.

Through the analysis of the most significant verdicts reached by the European Court of Human Rights, the PhD dissertation discusses the development of the protection of the right to a fair trial concerning internal legal orders of the Contracting States of the Convention, especially in the legal practice of Bosnia and Herzegovina. The PhD dissertation focuses particularly on the right of access to court, the right to independent and impartial court, the

right to a trial within a reasonable time, the right to a public hearing, the principle of “equality of arms”, the presumption of innocence and the rights of the accused of a criminal offence. In view of the above, the dissertation examines the advantages and disadvantages of current situation and proposes legislative solutions for more successful realization of the Convention and final membership in European Union.

Key words: right to a fair trial, The European Convention on Human Rights (ECHR), The European Court of Human rights, court access, trial within a reasonable time, efficiency of justice.